

Στο φως βασανιστήρια σε ΛΟΑΤΚΙ+

Την ώρα που ξεδιπλώνεται το ελληνικό #metoo με ορμή, επιστημονική έρευνα για πρώτη φορά τεκμηριώνει τα βασανιστήρια που υφίστανται ΛΟΑΤΚΙ+ πολίτες και στην Ελλάδα από ειδικούς ψυχικής υγείας, παπάδες και τσαρλατάνους, που τα βαφτίζουν «θεραπείες μεταστροφής» και περιλαμβάνουν από ψυχολογική βία μέχρι «επανορθωτικούς» βιασμούς

Η δρ Νάνσυ Παπαθανασίου (πάνω) και η Ελένα Χρηστίδη (κάτω), συνιδρύτριες και επιστημονικές υπεύθυνες του Orlando LGBT+, τονίζουν πως όταν οι ψευδοθεραπείες δεν περιέχουν συγκεκριμένες ποινικά κολάσιμες πράξεις (π.χ. σωματική/σεξουαλική κακοποίηση), τα θύματα μένουν ακάλυπτα από τον νόμο

Της **ΝΤΙΝΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο παπάς την ανάγκασε να κάνει σεξ με τον βοηθό του - έπρεπε να «θεραπευτεί». Ο πατέρας του τον έκλεινε σε μια αποθήκη για να φαντασιώνεται πως κάνει σεξ με γυναίκες - έπρεπε να «θεραπευτεί». Ο ψυχολόγος τον έστειλε αναγκαστικά σε οίκους ανοχής - έπρεπε να «θεραπευτεί». Αν νομίζετε ότι όλα αυτά γίνονται σε μια μακρινή βάρβαρη χώρα ή ότι συνέβαιναν δεκαετίες πριν, όταν ακόμα οι ΛΟΑΤΚΙ+ άνθρωποι θεωρούνταν ασθενείς και υφίσταντο ηλεκτροσόκ στα ψυχιατρεία, κάνετε λάθος. Οι «θεραπείες μεταστροφής» συμβαίνουν και σήμερα, στο ντιβάνι του ψυχιάτρου ή στο εξομολογητήριο του ιερέα, και περιλαμβάνουν από ψυχολογική βία μέχρι «επανορθωτικούς» βιασμούς.

«Μου είπε ότι πρέπει να ακολουθήσω αυστηρά τις οδηγίες του, που ήταν να επιστρέψω στον δρόμο του Χριστού. Να σταματήσω τις συναναστροφές μου με τις αμαρτωλές (εννοούσε τις άλλες λεσβίες φίλες μου) και τους ομοφυλόφιλους φίλους μου. Το θηλυκό είναι φτιαγμένο από τον Θεό να ολοκληρώνεται και να ολοκληρώνεται από το αρσενικό. Ο ιερέας, του οποίου το όνομα φοβάμαι να πω, έδινε οδηγίες και με ανάγκασε να κάνω σεξ μαζί του (σ.σ. με βοηθό του

ιερέα). Απδίαζα. Δεν θέλω να κάνω καταγγελία πια». Τη σοκαριστική μαρτυρία δημοσιοποίησε το Orlando LGBT+ - ο μόνος επιστημονικός φορέας στην Ελλάδα που εξειδικεύεται στην ψυχική υγεία των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και την καταπολέμηση του στίγματος. Ο φορέας με την πλούσια ακαδημαϊκή, ερευνητική και εκπαιδευτική παρουσία ξεκινά καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης με τίτλο: Η Ταυτότητά μου Δεν Θέλει Αλλαγή. Χτες παρουσίασε την πρώτη έρευνα για τις απάνθρωπες «θεραπε-

είες μεταστροφής» σε ένα δείγμα 97 θυμάτων.

Οι ψευδοθεραπείες, που ο ΟΗΕ έχει χαρακτηρίσει βασανιστήρια, γίνονται και στη χώρα μας και όχι μόνο από τσαρλατάνους «εναλλακτικούς θεραπευτές», αλλά και από επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Εκτός από ψευδοεπιστημονικές και εντελώς αναποτελεσματικές (αφού εκκινούν από την εντελώς αντιεπιστημονική θέση ότι το ΛΟΑΤΚ+ άτομο πάσχει), είναι και εξαιρετικά επικίνδυνες. Άνθρωποι που έχουν υποστεί τέτοιου είδους βασανισμό εμφανίζουν από αγχώδεις διαταραχές μέχρι κατάθλιψη, εκδηλώνουν επεισόδια αυτοτραυματισμού, κάνουν χρήση ουσιών. Το πιο ανατριχιαστικό είναι πως και στην Ελλάδα τέτοιες ψευδοθεραπείες πολλές φορές αφορούν και παιδιά, τα οποία αν υποστούν κάτι τέτοιο έχουν σχεδόν 30% πιθανότητα να προβούν σε απόπειρα αυτοκτονίας - η μικρούλα τρανς

Leelah Alcorn που αυτοκτόνησε το 2014 επιβεβαιώνει με τραγικό τρόπο τις έρευνες.

Τα στοιχεία αποδεικνύουν πως οι «θεραπευτές» ασκούν ψυχολογική βία, σωματική κακοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση και βιασμό. Όπως εξηγούν οι επιστημόνισσες που επεξεργάστηκαν τα στοιχεία, θύτες είναι σε 72 περιπτώσεις επαγγελματίες ψυχικής υγείας (ψυχολόγοι, ψυχίατροι, ψυχοθεραπευτές/ψυχαναλυτές, σύμβουλοι) και σε 3 ιατροί άλλων ειδικοτήτων (ενδοκρινολόγοι, νευρολόγοι). Τρεις άνθρωποι υπέστησαν «θεραπεία μεταστροφής» από «ενεργειακούς / εναλλακτικούς θεραπευτές» και 2 από μέλη της οικογένειάς τους, ενώ 30 από ιερείς, πνευματικούς, μοναχούς και θεολόγους.

Στην έρευνα απάντησαν κυρίως νεαρά ή έφηβα άτομα, κάποια εκ των οποίων είχαν αυτήν την τραυματική εμπειρία μία φορά, ενώ

άλλοι συνέχισαν τη «θεραπεία» επί μια ολόκληρη 5ετία! Είναι χαρακτηριστική η παρακάτω μαρτυρία ενός αγοριού για όσα υπέστη από σύμβουλο ψυχικής υγείας: «Μου έλεγε να επισκέπτομαι οίκους ανοχής και σιγά σιγά θα έρθει η επιθυμία για γυναίκες. Σταμάτησα να πηγαίνω στο γραφείο της και είχα σκέψεις αυτοκτονίας». Οι ιερείς ακολουθούν άλλη «μεθοδολογία», όπως την περιγράφει ένας επίζων: «Η τυπική διαδικασία ήταν να εξομολογούμαι, στη συνέχεια αυτός να προσπαθεί να με πείσει ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός μου είναι αμαρτία και ότι θα με τιμωρήσει ο θεός, ακολουθούσαν μια σειρά από ευχές και "διабάσματα", ειδικές προσευχές για να "διώξω" το δαιμόνιο από μέσα μου, αγιασμό, επέβαλλε να γίνω παπαδοπαίδι και να παρακολουθώ άτυπα τα καλοκαίρια κατηχητικό, με αποκορύφωμα κάποιες φορές κάτι σαν εξορκισμό».

Ζητούμενο η ποινικοποίηση των ψευδοθεραπειών

ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ του 2020 ο ΟΗΕ κάνει έκκληση για παγκόσμια απαγόρευση των ψευδοθεραπειών, αναφέροντας ότι προκαλούν εκτεταμένο ψυχικό πόνο με μακροχρόνιες ψυχολογικές και σωματικές συνέπειες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήδη από το 2018 έχει ψηφίσει πρόταση απαγόρευσης προς τα κράτη-μέλη για τις «θεραπείες μεταστροφής» - έχουν ήδη απαγορευτεί στη Γερμανία, τη Μάλτα και την Αλβανία, ενώ στη Γαλλία συζητείται η ποινικοποίησή τους.

Τι μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος που έχει υποστεί τέτοιου είδους κακοποιοτικές «θεραπείες», ρωτήσαμε τη δρ Νάνσυ Παπαθανασίου και την Ελένα Χρηστίδη, συνιδρύτριες

και επιστημονικές υπεύθυνες του Orlando LGBT+. Όπως μας εξηγούν, όταν δεν περιέχουν συγκεκριμένες ποινικά κολάσιμες πράξεις (π.χ. σωματική/σεξουαλική κακοποίηση), τα επιζώντα άτομα μένουν ακάλυπτα από τον νόμο. «Αν έχουν υποστεί τέτοια ψευδοθεραπεία από επαγγελματία ψυχικής υγείας μπορούν θεωρητικά να απευθυνθούν στο γραφείο καταγγελιών του υπουργείου Υγείας, που όμως δεν έχει ξεκάθαρο πλαίσιο δράσης ούτε αναφορά σε συγκεκριμένες κακοποιοτικές πρακτικές», αναφέρει η δρ Παπαθανασίου. «Δεν είναι τυχαίο ότι μέχρι τώρα δεν φαίνεται να έχει υπάρξει καμία σχετική απόφαση του που να αφορά αντιεπιστημονικές και παραβιαστικές συμπε-

ριφορές επαγγελματία σε βάρος ΛΟΑΤΚΙ+ λήπτη-τριας υπηρεσιών, παρά τις αναριθμητές σχετικές καταγγελίες που φτάνουν σε ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις και σε γραφεία επαγγελματιών ψυχικής υγείας που κρατούν μια συμπεριληπτική και επιμορφωμένη στάση».

Όπως τονίζει η κ. Χρηστίδη, «οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας λειτουργούν σε μια γκρίζα ζώνη, χωρίς δεσμευτικό κώδικα δεοντολογίας και χωρίς προκαθορισμένες πειθαρχικές κυρώσεις για παραπτώματά τους. Η αδειοδότηση των ψυχολόγων γίνεται με μόνον προϋπόθεση το αναγνωρισμένο πτυχίο (δεν απαιτείται καμία άλλη εκπαίδευση ή εποπτεία), ενώ τα επαγγέλματα

των ψυχοθεραπευτών και των συμβούλων ψυχικής υγείας είναι εντελώς αρρυθμιστά, με μόνη απαίτηση για τη νόμιμη λειτουργία τη λήψη ΚΑΔ από την εφορία, κάτι που μπορεί να κάνει οποιοδήποτε άτομο το επιθυμεί».

Όπως υπογραμμίζουν οι επιστημόνισσες, «η ανυπαρξία πλαισίου, σε συνδυασμό με αντίστοιχη έλλειψη εποπτείας και λογοδοσίας αναφορικά με την ποιότητα και την επικαιροποίηση της διδασκαλίας και των συγγραμμάτων στα πανεπιστήμια, καθιστούν δύσκολο τον διαχωρισμό των πολλών άξιων, ενημερωμένων και εκπαιδευμένων συναδέλφων από άλλους που εκούσια ή ακούσια προωθούν αναχρονιστικές και επικίνδυνες πρακτικές».